

7.12.2021

Ympäristöministeriölle

kirjaamo@ym.fi**ASIA: LAUSUNTOPYYNTÖ KOSKIEN YMPÄRISTÖMINISTERIÖN EHDOTUSTA UUDEKSI KAAVOITUS- JA RAKENTAMISLAKIA KOSKEVAKSI HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEKSI (VN/279/2018)**

Gasgrid Finland Oy (jäljempänä Gasgrid Finland) on valtionyhtiö, joka toimii järjestelmävastaavana kaasun siirtoverkonhaltijana Suomessa ja tarjoaa asiakkailleen turvallista, luotettavaa ja kustannustehokasta kaasujen siirtoa sekä kehittää aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti siirtoalustaa, palveluitaan ja kaasumarkkinoita edistääkseen tulevaisuuden hiilineutraalia energia- ja raaka-ainejärjestelmää.

Gasgrid Finland kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee uutta kaavoitus- ja rakentamislakia. Uudella kaavoitus- ja rakentamislakilla on tarkoitus korvata voimassa oleva maankäyttö- ja rakennuslaki. Gasgrid Finland ei ollut lausuntokierroksen nimetyssä jakelussa, mikä valitettavasti hidasti reagointiamme lausuntomahdollisuuden havaitsemisessa. Toivomme, että Gasgrid Finland sisällytetään lainvalmistelun mahdollisissa myöhemmissä kuulemisvaiheissa automaattiseen jakeluun.

Gasgrid Finland toivoo, että Suomen hiilineutraalius- ja jopa hiilinegatiivisuustavoitteiden johdosta puhtaat kaasut tunnistetaan tärkeänä osana keinovalikoimaa ja huomioidaan myös tässä laissa. Puhtaita kaasuja ovat esimerkiksi etenkin puhtaalla sähköllä tuotettu vety mutta myöskin biokaasu, synteettinen metaani ja metaani, josta hiilidioksidi on talteenotettu ja hyödynnetty. Puhtailla kaasuilla on myös muita hyötyjä. Esimerkiksi maankäytöllisesti kaasujen siirto vaatii merkittävästi vähemmän maa-aluetta kuin vastaava sähkönsiirtokapasiteetti.

LAKIESITYKSEN TAVOITTEISTA

Lakiesityksen päätavoitteiksi on kirjattu muun muassa hiilineutraali yhteiskunta ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen. Lisäksi muutoksella pyritään mahdollistamaan joustavampi ja sujuvampi kaavoitusprosessi, jossa hyödynnetään nykyistä voimakkaammin yhden luukun toimintaperiaatetta ja sähköistä asiointia.

Gasgrid Finland kokee esitykselle asetetut tavoitteet tärkeiksi ja tavoittelemisen arvoisiksi. Edellä kuvattujen lisäksi Gasgrid Finland haluaa korostaa kaavoitusprosessin etenemisen ennakoitavuuden tärkeyttä. Suomen hiilineutraaliustavoitteiden toteutumiseksi tarvitaan merkittäviä investointihankkeita uusiutuvan energian tuotanto-, siirto-, jakelu- ja käyttöinfrastruktuuriin. Hankkeiden toteutettavuuteen liittyvä mahdollinen epävarmuus alentaa toimijakentän halukkuutta lähteä edistämään hankkeita, mikä vaikeuttaa hiilineutraaliutta koskevan kokonaistavoitteen saavuttamista.

LAKIESITYKSEN SISÄLLÖSTÄ

Gasgrid Finland haluaa painottaa kuulemisen tärkeyttä tilanteessa, jossa maankäytön kaavoitusta laaditaan tai sitä muutetaan. Muutostilanteessa kaava-alueen läheisyydessä sijaitsevan infrastruktuurin omistajia tulee pitää osallisena ja heitä on kuultava, jotta voidaan varmistua siitä, ettei kaavamuutos aiheuta yllättäviä ja

tarpeettomia infrastruktuurin siirtoja kaavan mukaisen rakentamisen mahdollistamiseksi. Vähäisetkin muutokset kaavaan tai rakentamisen luvat vähäisinkin kaavapoikkeamin saattavat muuttaa tilannetta siten, että kustannuksiltaan merkittäviäkin infrastruktuurin siirtoja joudutaan tekemään turvallisuuden ylläpitämiseksi. Mahdollisten infrastruktuurin siirtokustannusten jakautumisessa tulisi Gasgrid Finlandin näkemyksen mukaan noudattaa aiheuttamisperusteista korvausvastuuta siirtokustannuksen täydessä laajuudessa.

KAASUT MAHDOLLISTAVAT HIILINEUTRAALIN YHTEISKUNNAN – ME TARJOAMME SILLE ALUSTAN

Gasgrid Finland kokee lakiesityksen sanamuodot suppeana suhteessa käsillä olevaan energiamurrokseen. Esityksessä korostetaan vain aurinkoenergiaa ja tuulivoimaa, mikä on Gasgrid Finlandin näkemyksen mukaan täysin riittämätön laajuus kuvata hiilineutraaliustavoitteiden edellyttämää muutosta.

Vähähiilisten ja uusiutuvien energian tuotantomuotojen lisääntyessä on ensiarvoisen tärkeää kiinnittää huomiota energihuoltovarmuuteen ja energian varastoitavuuteen. Kaasumaiset puhtaat polttoaineet, kuten vety, luovat perustan, jonka varaan Suomi voi turvallisesti rakentaa hiilineutraalia yhteiskuntaa. Gasgrid Finlandin selvitysten mukaan hiilineutraalissa EU:ssa jopa 20-30 % energiasta perustuu tulevaisuudessa puhtaalla sähköllä tuotettuun vetyyn. Tällöin se vaatii todennäköisesti nykyisen sähkö- ja kaasuinfrastruktuurien kaltaista vetyjärjestelmää yhteiskuntaan. Yhdessä nämä ja muut energia- ja raaka-ainejärjestelmät luovat sektori-integraation kautta kokonaisuuden, mikä mahdollistaa tehokkaimman, luotettavimman ja ympäristövaikutuksiltaan parhaimman lopputuloksen.

Suomessa on potentiaalia tuottaa uusiutuvaa energiaa jopa yli omien tarpeiden, jolloin uusituvasta energiasta voi vetykaasun ja sen johdannaisen avulla syntyä merkittävä vientipotentiaali Suomelle mahdollistaen samalla Suomen siirtymisen hiileneutraaliuuteen. Muutoksen edellytyksenä on kuitenkin toimiva investointiympäristö, jonka merkittävimpiä tekijöitä on maankäytön kaavoitus- ja lupaprosessi.

Gasgrid Finland on käynyt laajalti keskustelua mahdollisten vedyn tuottajien sekä kuluttajien kanssa ja Gasgrid Finlandia on pyydetty selvittämään usean yksittäisen hankekokonaisuuden osalta mahdollisuutta tuottaa vedyn varastointi- ja siirtopalveluja, joiden toteutumisen edellytyksenä on sujuva kaavoitus- ja maankäyttöoikeuden prosessi. Tämän vuoksi Gasgrid Finland näkee yhteiskunnan kannalta tärkeäksi, että puhtaat kaasut tunnustetaan osaksi tätä lakikokonaisuutta.

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa:

Janne Grönlund, Johtaja, Gasgrid Finland Oy

+358 400 368 825

Janne.Gronlund@gasgrid.fi

Espoossa 7.12.2021

Olli Sipilä

Toimitusjohtaja

Gasgrid Finland Oy